

جمهوری اسلامی ایران

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

شورای عالی برنامه ریزی آموزشی

برنامه درسی

رشته: معماری

دوره دکتری

گروه هنر و معماری

بر اساس مصوبه جلسه شماره ۸۸۲ تاریخ ۱۳۹۵/۱۱/۲۳ شورای عالی برنامه ریزی آموزشی

پیشنهادی دانشگاه: شهید بهشتی

نام رشته: معماری

دوره تحصیلی: دکتری

گروه: هنر و معماری

نوع مصوبه: بازنگری

کارگروه تخصصی: معماری و شهرسازی

به استناد آیین نامه واگذاری اختیارات برنامه‌ریزی درسی مصوب جلسه شماره ۸۸۲ تاریخ ۱۳۹۵/۱۱/۲۳ شورای عالی برنامه‌ریزی آموزشی به دانشگاه‌های سطح یک و دو؛ برنامه درسی بازنگری شده دوره دکتری رشته معماری، طی نامه شماره ۲۱۰/۱۱۰۱/ص تاریخ ۱۳۹۸/۰۴/۱۵ دانشگاه شهید بهشتی دریافت شد:

ماده یک- این برنامه درسی برای دانشجویانی که از مهر ماه سال ۱۳۹۸ وارد دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی می‌شوند، لازم‌الاجرا است.

ماده دو- برنامه درسی بازنگری شده دوره دکتری رشته معماری از نیمسال اول سال تحصیلی ۱۳۹۸-۱۳۹۹، جایگزین برنامه درسی دوره دکتری رشته معماری مصوب جلسه شماره ۲۷۴ شورای عالی برنامه‌ریزی به تاریخ ۱۳۷۲/۱۲/۰۸ می‌شود.

ماده سه- این برنامه درسی در سه فصل: مشخصات کلی، جدول‌های واحدهای درسی و سرفصل دروس تنظیم شده است و به تمامی دانشگاه‌ها و مؤسسه‌های آموزش عالی کشور که مجوز پذیرش دانشجو از شورای گسترش آموزش عالی و سایر ضوابط و مقررات مصوب وزارت علوم، تحقیقات و فناوری را دارند، برای اجرا ابلاغ می‌شود.

ماده چهار- این برنامه درسی از شروع سال تحصیلی ۱۳۹۸ به مدت ۵ سال قابل اجرا است و پس از آن نیاز به بازنگری دارد.

دکتر محمدرضا آهنجیان

دبیر کمیسیون برنامه‌ریزی آموزش عالی

بسمه تعالی

دانشگاه شهید بهشتی

مشخصات کلی، برنامه درسی و

سرفصل دروس رشته معماری

دوره دکتری

دانشکده معماری و شهرسازی

مصوب جلسه شورای آموزشی دانشگاه مورخ ۹۶/۰۶/۱۴

این برنامه بر اساس آئین‌نامه واگذاری اختیارات برنامه درسی به دانشگاه‌ها مبنی بر ضرورت بازنگری رشته/گرایش معماری در دانشگاه شهید بهشتی توسط اعضای گروه علمی معماری دانشکده معماری و شهرسازی بازنگری و در جلسه مورخ ۹۶/۰۶/۱۴ شورای آموزشی دانشگاه به تصویب رسید.

دانشکده معماری و شهرسازی

طرح بازنگری برنامه درسی

مشخصات کلی، برنامه و سرفصل دروس

دوره دکتری معماری

گروه معماری

سال ۱۳۹۶

فهرست

فصل اول: مشخصات کلی

مقدمه و هدف
جدول کلی و زمان بندی دروس

فصل دوم: سرفصل دروس

نظریه آفرینی
شناخت شناسی برای معماران
شیوه های آموزش و طراحی معماری
سیری در مباحث نظری معماری
شناسایی و نمایه کردن منابع حوزه پژوهش رساله (ویژه ۱)
تدقیق پرسش های پژوهش و تعیین چارچوب نظری رساله (ویژه ۲)
رساله

انجمن آموزشی
شماره (۱۳۳۸)

مشخصات کلی

مقدمه و هدف

دوره دکتری معماری در سال ۱۳۷۴ در دانشکده معماری دانشگاه شهید بهشتی تأسیس شد. برنامه درسی این دوره چه در قالب و چه در محتوا و شیوه اجرا، در این سالها با تکیه بر تجربیات و نقاط قوت و ضعف، بارها بازنگری شده است. بازنگری کنونی نتیجه تجارب گذشته و ارزیابی دروس و نظرات دانش آموختگان ادوار مختلف و نیز توجه به محدودیت های اخیر در عرضه دروس جبرانی برای دوره های تحصیلات تکمیلی می باشد.

هدف اصلی دوره دکتری تخصصی معماری، تربیت معلم و محقق معماری است. برنامه درسی گرچه شرط لازم است و ساختار و چارچوب دوره را معین می سازد، ولی به تنهایی نمی تواند کیفیت و محتوای دوره را برای رسیدن به چنین هدفی تضمین نماید. در نتیجه توجه به ویژگی های معلم و محقق مطلوب معماری، در شرایط کنونی کشور و نیازهای صالح آن، شرط کافی برای رسیدن به این هدف می باشد.

معماری مجموعه متنوعی از بینش ها و دانش ها و مهارتهاست. وظیفه دوره دکترای معماری، ارتقای سطح دانش ها و بینش های پشتیبان معماری در دانش آموختگان می باشد. بدلیل گستردگی دانش های مرتبط و تنوع نظریه ها در حوزه معماری، این دوره محصولات متنوعی خواهد داشت؛ با این حال علیرغم این تنوع، دانش آموختگان این دوره می بایست از ویژگی های مشترکی برخوردار باشند.

در زیر به برخی از مهمترین این ویژگی ها به صورت فهرست وار اشاره می نمایم:

- ۱- بینش کل نگر: یکی از خطراتی که دوره های تخصصی را تهدید می نماید، عمیق شدن در یک محدوده خاص و از دست دادن کل نگری است. بینش کل نگر موجب پرسشگری و تفکر می گردد و عمیق شدن را با جامع نگری ترکیب می نماید.
- ۲- تفکر نقادانه: تفکر نقادانه در طول بینش کل نگر، موجب عمیق شدن تفکر و پویایی و تولیدگری اندیشه می گردد.
- ۳- بینش وحدت یافته: این بینش موجب وحدت تمامی دانش ها و توانایی های دانش آموخته این دوره می گردد و عمل و نظر را به هم پیوند می زند و امکان نظریه پردازی و برخورد با چالشهای دشوار حوزه تفکر را فراهم می آورد.

ذهن پرسشگر و پویای دانش آموخته این دوره با مجهز شدن به این ویژگی ها، او را به سمت پرسش های حقیقی سوق می دهد. وی خواهد دانست که چگونه پرسش های مرتبط با معماری را بیابد و آن ها را در قالب مقبول مدرسی / آکادمیک تنظیم و تدوین نماید. همچنین دانش آموخته این دوره قادر خواهد بود، روش تحقیق صحیح را متناسب با ماهیت هر پرسش بیابد، چرا که از روشها، درکی عمیق پیدا کرده است. و نیز قادر خواهد بود، تحقیق را عملاً در محدوده برنامه زمانی معین پیش ببرد و به نتیجه رسانده و آن را با

زبانی روشن و پاکیزه در قالب مقبول مدرسی بنویسد؛ به دیگران منتقل نماید و با بهره گیری از ذهنی منسجم و زبانی روشن، تفکر اصیل، زاینده، پویا و پرسشگر را به دانشجویان آینده خویش انتقال دهد و آنان را در تأمل در خود و فرهنگ مردم خویش و نیازهای اصیل انسانی دعوت کند.

رسیدن به این مقاصد، اهتمام و ژرف نگری مدیران و استادان این دوره را با قوت، طلب می نماید.

جدول کلی و زمان بندی دروس

برنامه دوره دکترای معماری شامل ۱۲ واحد درسی بعلاوه دو درس ویژه ۳ واحدی که جمعاً ۱۸ واحد درسی و ۱۸ واحد رساله را شامل می شود.

نوع درس	موضوع درس	تعداد واحد	موعد ارائه
آموزشی	شناخت شناسی برای معماران نظریه آفرینی	۳ واحد	نیمسال اول
		۳ واحد	
	شیوه های آموزشی و طراحی معماری شناسایی و نمایه کردن منابع حوزه پژوهش رساله (ویژه ۱)	۳ واحد	نیمسال دوم
		۳ واحد	
	سیری در مباحث نظری معماری تدقیق پرسش های پژوهش و تعیین چارچوب نظری رساله (ویژه ۲)	۳ واحد	نیمسال سوم
		۳ واحد	
پژوهشی	امتحان جامع (همراه با تحویل مجموعه مقالات دوره آموزش دانشجو)	—	نیمسال چهارم
		۱۸ واحد	نیمسال چهارم به بعد

سر فصل دروس

نام درس : نظریه آفرینی	موعده ارائه درس: نیمسال اول	تعداد واحد: ۳ واحد
		ساعات کلاس در هفته : ۳ ساعت
		نوع واحد: نظری

هدف

هدف این درس ترغیب دانشجویان به اندیشیدن و پرورش ذهن او برای خلق نظریه های موثر در اعتلای دنیای معماری است.

موضوع

مباحث عمده درس عبارتند از:

اندیشه و ویژگی های اندیشه معماری،

نظریه، ماهیت آن و شرایط نظریه پردازی،

انواع نظریه و جایگاه آن ها در معماری،

نمونه هایی از نظریه های معماری.

این درس به صورت سمیناری برگزار می شود و با ارائه مقاله از سوی دانشجویان خاتمه می یابد.

تذکر: برای ورود به مباحث این درس، آشنایی کامل دانشجویان با روش پژوهش کمی ضروری است.

روش

طرح مباحث توسط مدرس

مباحثه جمعی

سمینارهای دانشجویان

روش ارزیابی دانشجویان

ارزیابی دانشجویان از طریق زیر انجام خواهد شد:

میزان مشارکت دانشجویان در مباحثات کلاس، سمینارهای دانشجویان پیرامون مباحث درس و مقاله پژوهشی تهیه شده توسط دانشجویان

- ALEXANDER, CH. (1984): THE SEARCH FOR A NEW PARADIGM IN ARCHITECTURE, DRIEL, BOSTON.
- ARNHEIM, R. (1980): DYNAMICS OF ARCHITECTURAL FORM, BERKELEY, VAN NOSTRAND REINHOLD.
- BORDEN, L. & RAY, K.R. (2006): DISSERTATION, AN ARCHITECTURE STUDENT'S HANDBOOK. ELSEVIER, N.Y.
- EMMET, E.R. (1984): LEARNING TO PHILOSOPHIZE, LONGMANS, U.S.A.
- FRANK, G. (1972): MDELS OF THINING, SCHENKMAN PUBLISHING COMPANY, INC. MASSACHUSETTS,
- GLASER, B. & STRAUSS, A. (1967): THE DISCOVERY OF GROUNDED THEORY, STRATEGIES FOR QVALITATIVE RESEARCH, ALDINE, CHICAGO.
- GLASER, B. (1993): THEORETICAL SENSITIVITY, HILL VALLEY, CA.
- GROAT, L. & WANG, D. (2002): ARCHITECTURAL RESEARCH METHODS, JOHN WILEY & SONS, INC. NEW YORK.
- HALL, E.T. (1969): THE HIDDEN DIMENSION, ANCHOR BOOK, U.S.A.
- HOWARD, K. & SHARP, J.A. (1992): THE MANAGEMENT OF A STUDENT RESEARCH PROJECT, DUTESIOS LTD. G. B.
- KUMAR, R.: RESEARCH METHODOLOGY, A STEP-BY-STEP GUIDE FOR BEGINNERS. SAGE PUBLICATIONS. LONDON.
- LANG, J. (1990): CREATING ARCHITECTURAL THEORY, JOHN WILEY & SONS, INC. U.S.A.
- NESBITT, K. (2003): THEORIZING A NEW AGENDA FOR ARCHITECTURE, ED., ARCH. PRESS, NEW YORK.
- RAPOPORT, A. (1969): HOUSE FORM & CULTURE, ENGLEWOOD CLIFFS, N.J.
- RAPOPORT, A. (1982): THE MEANING OF THE BUILT ENVIRONMENT, SAGE, BEVERLY HILLS.
- RESON, P. & ROWAN J. (1991): HUMAN INQUIRY, A SOURCE BOOK OF NEW PARADIGM RESEARCH, JOHN WILEY & SONS, NEW YORK.
- REYNOLDS, P.D (1971): A PRIMER INTHEORY CONSTRUCTION, THE BOBBS-MERRILL COMPANY, INC., U.S.A.
- SOMMER, R. (1969): PERSONAL SPACE, THE BEHAVIORAL BASIS OF DESIGN, PRINTICE-HALL.
- SOMMER, R. (1974): TIGHT SPACE, HARD ARCHITECTURE & HOW TO HUMANIZE IT, PRINTICE-HALL.
- STRAUSS, A. & CORBIN, C. (.): GROUNDED THEORY, BASICS OF QUALITATIVE RESEARCH,
- VENTURY, K. (1966): COMPLEXITY & CONTRADICTION IN ARCHITECTURE, MUSEUM OF MODERN ART, NEW YORK.
- VENTURY, K. (1977): LEARNING FROM LAS VECAS, MIT, and CAMBRIDGE, MASS.

نام درس : شناخت شناسی برای معماران	تعداد واحد: ۳ واحد
	نوع واحد: نظری
موعد ارائه درس: نیمسال اول	ساعات کلاس در هفته : ۳ ساعت

هدف

هدف این درس آشنایی با چیستی و موضوعیت شناخت در دستگاه فکری فیلسوفان و حکما در طول تاریخ با هدف توانمندی ذهن اندیشه پرداز دانشجویان است.

موضوع

مباحث عمده درس:

فیلسوفان یونان : افلاطون، قبل و بعد از افلاطون

قرون وسطا، فیلسوفان متأله اروپا: اکهارت و ...

دوره جدید: کانت، هگل، ... و پوپر

حکمای اسلامی: بوعلی سینا و حکمت مشاء ، سهروردی و حکمت اشراق، ملاصدرا و حکمت متعالیه

روش

طرح مباحث توسط مدرس

مباحثه های جمعی

سمینارهای دانشجویان

روش ارزیابی دانشجو

ارزیابی دانشجویان از طریق زیر انجام خواهد شد:

میزان مشارکت دانشجویان در مباحثات کلاس، سمینارهای دانشجویان پیرامون مباحث درس و ارائه مقاله پژوهشی

منابع :

۱- مجموعه تاریخ فلسفه غرب راتلج ، مجموعه مترجمان، نشر چشمه سال ۱۳۹۰، انتشارات حکمت سال ۱۳۹۵

۲- تاریخ فلسفه، فردریک کاپلستون ، مجموعه مترجمان، انتشارات علمی فرهنگی

۳- دین و نظم طبیعت، سید حسین نصر، ترجمه انشالله رحمتی، نشر نی سال ۱۳۸۶ و ترجمه دکتر محمد حسن فقیر- انتشارات حکمت سال ۱۳۸۶

۴- سیطره کمیت، رنه گنون، ترجمه دکتر علی محمد کاردان، مرکز نشر دانشگاهی سال ۱۳۸۹

۵- سه حکیم مسلمان، سید حسین نصر، ترجمه احمد آرام، انتشارات امیر کبیر سال ۱۳۹۳

موعد ارائه درس: نیمسال دوم	نام درس : شیوه های آموزش و طراحی معماری	
	تعداد واحد: ۳ واحد	نوع واحد: نظری

هدف

از آنجا که این درس به اقتضای سطح و ماهیت دوره عمدتاً برای دانشجویانی ارائه میشود که خود یا مدرس معماری هستند و یا در آینده به کار آموزشی و پژوهشی خواهند پرداخت، اولین هدف درس، مطرح نمودن آموزش و طراحی معماری بعنوان یک موضوع مستقل پژوهش و نظریه پردازی است. این امر طبیعتاً فراتر از تجربه میدانی تدریس است و می تواند زمینه ساز ارتقاء کیفی آن گردد. لذا در این درس مهمترین دلمشغولی مدرسان معماری، که سازوکارهای بروز خلاقیت دانشجویان در فرایند طراحی معماری است، مورد بحث و بررسی قرار می گیرد.

اهداف دیگر درس، آشنا نمودن دانشجویان با دامنه مباحث و سر فصل های موضوعی آموزش و طراحی معماری و نهایتاً نزدیک شدن به یک چارچوب نظری برای فهم شیوه های آموزش و طراحی معماری است.

موضوع

ساختار موضوعی درس شامل موارد زیر است:

زمینه سازی ها:

ارائه تصویر کلی از اهداف، محتوی، مراحل پیشبرد درس
موضوع شناسی آموزش و طراحی معماری
مرور ادبیات ناظر بر موضوع
تاریخچه آموزش آکادمیک معماری

مباحث محوری:

یادگیری (تبیین اهمیت مبحث یادگیری در آموزش به معنای عام، مرور بر نظریه های یادگیری، ...)
انتقال یادگیری (تبیین اهمیت مبحث در آموزش معماری، مرور بر نظریه های انتقال یادگیری، ...)
مسأله گشایی (تعاریف، مراحل، ...)
خلاقیت (تعاریف، مراحل، ...)

طراحی بعنوان مسأله گشایی خلاق (تاریخچه، مبانی نظری، فرایند و روشها، ...)
تبیین اهمیت مسأله انسجام نظر و عمل در معماری و کارایی آموزش آن در پرتو مباحث نظری پیشین
طبقه بندی، مرور و نقد راه حل های پیشنهادی موجود در ادبیات آموزش معماری برای مسأله عدم انسجام
مفاهیم دوگانه انسجام/انعطاف پذیری، آموزش معماری تک مسیره/آموزش معماری گرایشی و چند مسیره

تبیین رابطه نظر با عمل در ساختار آموزش معماری در پرتو نظریه یادگیری ضمنی، ویژگی های نظام استاد و شاگردی بعنوان یک شیوه آموزشی با بالاترین مرتبه انسجام نظر و عمل اهمیت ابعاد اعتقادی و اخلاقی در معنا بخشیدن به آموزش در رشته های حرفه ای چون معماری
در این درس سعی می شود از رهگذر مطالب نظری که ذیل سرفصل های فوق توسط مدرس ارائه می گردد و نیز مباحثات جمعی و سمینارهای دانشجویی که در کلاس جریان می یابد، آموزش معماری و مهمترین مسائلی که از نظر ساختار و روشهای آموزش مطرح است در یک چشم انداز وسیعتر و از زاویه روانشناسی یادگیری مورد مذاقه قرار گیرد. مقصد درس این است که دانشجو در پایان قادر باشد فعالیت آموزشی خود را با نگاهی نقادانه موضوع ارزشیابی و مطالعه مستمر قرار دهد.

روش

طرح مباحث توسط مدرس

مباحثه جمعی

سمینارهای دانشجویان

روش ارزیابی دانشجو

ارزیابی دانشجویان از طریق زیر انجام خواهد شد:

میزان مشارکت دانشجویان در مباحث کلاس، سمینارهای دانشجویان پیرامون مباحث درس و ارائه مقاله پژوهشی

منابع :

- ABEL, C.(1981): " Function of Tacit Knowing in Learning to Design", *Design Studies*, 2(4), 209-214.
- ALEXANDER, C. (1964): *Notes on the Synthesis of Form*, Cambridge, Massachusetts, Harvard University Press.
- ALEXANDER, CH.(2002): *The Nature of Order, An Essay on the Art of Building and The Nature of the Universe*, 4 volumes, The Centre for Environmental Structure, California, USA.
- ANTONIADES, A.C. (1990): *Poetics of Architecture, Theory of Design*, Van Nostrand Reinhold, New York
- ARCHER, L.B. (1963-1964): "Systematic Method for Designers", *Design*; part one(172, 46-49), part two(174, 70-73), part three(176, 52-57), part four(179, 68-72), part five(181, 50-52), part six(185, 60-63), part seven(188, 56-59).
- ARCHER, L.B. (1979): "Whatever become of Design Methodology?", *Design Studies*, 1(1), 17-18.
- ARGYRIS, C. & SCHON, D.A. (1974): *Theory in Practice*, San Francisco; Jossey-Bass.
- AUSUBEL, D. (1978): "The Use of Advanced Organizers in the Learning and Retention of Meaningful Verbal Material", *Journal of Educational Psychology*, 51(5), 267-272.
- BROADBENT, G.(1979): "The Development of Design Methods - A Review", *Design Methods and Theories*, 13(1), 41-45.
- BROADBENT, G. (1988): *Design in Architecture*, David Fulton Publishers, London.
- BROOKS, L.W. & DANSEREAU, D.F. (1987): "Transfer of Information: An Instructional Perspective", in Cormier, S.M. & Hagman, J.D. (eds.)(1987): *Transfer of Learning, Contemporary Research and Applications*, Academic Press, London, etc.
- BRUNER, J.S.(1974): "Beyond The Information Given", in Anglin, J.M. (Selected, Edited, and Introduced)(1974); *Beyond the Information Given*, George Allen & Unwin, London.
- CARLHIAN, J.P. (1979): "The Ecole des Beaux-Arts: Modes and Manners", *JAE*, 33 (2), 7 - 17
- COLLINS, A., BROWN, J.S. & NEWMAN, S.E. (1989): "Cognitive Apprenticeship: Teaching the Crafts of Reading, Writing, and Mathematics", in Resnick, L.B. (ed.)(1989): *Knowing, Learning, and Instruction, Essays in Honor of Robert Glaser*, Lawrence Erlbaum Associates Publishers, New Jersey, etc.
- CROSS, A. (1983): "The Educational Background to the Bauhaus", *Design Studies*, 4(1), 43 - 52
- CROSS, N. (2006): *Designerly Ways of Knowing*, Springer-Verlag, London.
- CUNNINGHAM, A. (1980): "Educating Around Architecture", *Studies in Higher Education*, 5 (2), 131 - 142
- DARKE, J. (1978): "The Primary Generator and the Design Process", *Proceedings of EDRA 9*, Washington.
- GAGE, N.L., BERLINER, D.C.(1991): *Educational Psychology*, Fifth edition, Houghton Mifflin Company, Boston, etc.
- GAGNE, R.M., & WHITE, R.T. (1978): "Memory Structures and Learning Outcomes", *Review of Educational Research*, 48, 187-222.

- GICK, M.L. & HOLYOAK, K.J. (1987): "The Cognitive Basis of Knowledge Transfer", in Cormier, S.M. & Hagman, J.D. (eds.)(1987): *Transfer of Learning, Contemporary Research and Applications*, Academic Press, London, etc.
- GOOD, T.L., BROPHY, J.E.(1977): *Educational Psychology, A Realistic Approach*, Holt, Rinehart and Winston, New York, etc.
- GULZAR HAIDER, S. (1975): "Structures & Architectural Education", *Build Intl*, 8 (5), 321 - 335.
- HASKELL, R.E. (2001): *Transfer of Learning, Cognition, Instruction, and Reasoning*, Academic Press, New York, etc.
- HILLIER, B., MUSGROVE, J., & O'SULLIVAN, P.(1972): "Knowledge and Design", *Edra-3 Proc., Third Annual Conf.*, Dowden, Hutchinson.
- HUBKA, T. (1979): "Just Folks Designing", *JAE*, 32 (3), 27 - 29.
- JONES, J.C. (1970): *Design Methods, seeds of human futures*, Wiley-Interscience, London, etc.
- KOESTLER, A. (1964): *The Act of Creation*, Hutchinson, London.
- LAWLINGON, J.G. (1983): *Creative Thinking and Brainstorming*, Gower, England.
- LAWSON, B.R. (2005): *How Designers Think, the design process demystified*, Forth edition, Architectural Press Ltd., London.
- LAWSON, B.R. (2004): *What Designers Know*, Elsevier Architecture Press, Oxford, UK.
- MARMOT, A., and SYMES, M. (1983): *The Architectural Case Problem*, Bartlett School of Architecture & Planning, University College London.
- POLANYI, M.(1966): *The Tacit Dimension*, Doubleday and Company Incorporated, New York, NY, USA.
- PRESSLEY, M. with MCCORMICK, C.B.(1995): *Advanced Educational Psychology, For Educators, Researches, and Policymakers*, Harper Collins College Publishers, New York.
- QUANTRILL, M. (1989): "Reinventing Reality: Reconstructing Architecture", *JAE*, 43 (1) 45 - 50
- SANTROCK, J.W. (2001): *Educational Psychology*, McGraw-Hill Higher Education, Boston.
- SCHON, D.A. (1988): "Toward a Marriage of Artistry and Applied Science in the Architectural Design Studio", *JAE*, 41 (4), 4 - 10
- SLAVIN, R.E. (1991): *Educational Psychology, Theory into Practice*, Third edition, Allyn and Bacon, Boston, etc.
- SPEARMAN, C. (1930): *Creative Mind*, Nisbet & Co. Ltd., London.
- TEYMUR, N.(1979): *Learning by Learning*, South Bank Architectural Papers, Polytechnic of the South Bank, London
- WOOLFOLK, A.(2001): *Educational Psychology* (8th edition), Allyn and Bacon, Boston.

نام درس: شناسایی و نمایه کردن منابع حوزه پژوهش رساله (ویژه ۱)	تعداد واحد: ۳ واحد
	نوع واحد: نظری
موعد ارائه درس: نیمسال دوم	ساعات کلاس در هفته: ۳ ساعت

هدف

درس ویژه ۱ (شناسایی و نمایه کردن منابع حوزه پژوهش رساله) ناظر برجستجو در جهت تعیین زمینه پژوهش و شناسایی موضوعات کلان و نیز مرور منابع حوزه پژوهشی دانشجو است.

موضوع

در این درس دانشجو موارد زیر را انجام می‌دهد.

شناسایی موضوعات کلان در حوزه پژوهشی

شناسایی منابع مرتبط با حوزه پژوهش

دسته‌بندی و نمایه کردن منابع و تدوین کتاب شناسی توضیحی زمینه پژوهش

روش

پژوهش با راهنمایی استاد راهنمای دانشجو

روش ارزیابی دانشجو

مدیریت فرایند پژوهش و گزارش مکتوب دانشجو که کتاب شناسی توضیحی زمینه پژوهش است.

منابع:

متناسب با حوزه پژوهشی هر دانشجو با کمک استاد راهنما جستجو خواهد شد.

منابع اصلی: از آنجا که درس ویژه ناظر بر حوزه پژوهشی و تحصیلی خاص هر دانشجو است منابع درس، متناسب با حوزه پژوهشی هر دانشجو یا کمک استاد راهنمای وی جستجو خواهد شد.

منابع عمومی:

- STRAUSS, A. & CORBIN, J. (1998): *BASICS OF QUALITATIVE RESEARCH; TECHNIQUES AND PROCEDURES FOR DEVELOPING GROUNDED THEORY*, 2nd EDITION, SAGE, THOUSAND OAKS, CA.
- CORBIN, J. & STRAUSS, A. (2008): *BASICS OF QUALITATIVE RESEARCH; TECHNIQUES AND PROCEDURES FOR DEVELOPING GROUNDED THEORY*, 3rd EDITION, SAGE, THOUSAND OAKS, CA.
- Border, Iain and Katerina Ruedi Ray, (2006): *The Dissertation, An Architecture Student's Handbook*, UK, Elsevier.
- Creswell, John W. and Vicki L Plano Clark, (2011): *Designing and Conducting Mixed method Research*, USA, Sage Publications.
- Kumar, Rangit, *Research methodology*, (2011), *A Step-By-Step Guide for Beginners*, Third Edition, Sage Publication Ltd, Australia.
- Silverman, David, (2006), *Interpreting Qualitative Data (3rd Edition)*, Method for Analyzing Talk, Text and Interaction, Sage Publication, London

نام درس: سبیری در مباحث نظری معماری	تعداد واحد: ۳ واحد
	نوع واحد: نظری
موعد ارائه درس: نیمسال سوم	ساعات کلاس در هفته: ۳ ساعت

هدف

هدف این درس آشنائی با مباحث نظری معماری در طول تاریخ با هدف توانمندی دانشجویان برای ساخت و پردازش نظریه در معماری است.

موضوع

مباحث عمده درس عبارتند از:

- آشنایی با انواع نظریه پردازی ها در معماری با ذکر نمونه ها.
- بررسی و واکاوی برخی متون مستعد حکمی برای استحصال مفاهیم مرتبط با مباحث نظری معماری ایرانی اسلامی.
- بررسی تحلیلی و انتقادی برخی از نظریه ها در متون، بصورت بحث جمعی در کلاس.

روش

طرح مباحث توسط مدرس

مباحثه های جمعی

سمینارهای دانشجویان

روش ارزیابی دانشجو

ارزیابی دانشجویان از طریق زیر انجام خواهد شد:

میزان مشارکت دانشجویان در مباحثه های کلاس، سمینارهای دانشجویان پیرامون مباحث درس و ارائه مقاله پژوهشی

منابع:

- آرتور برت، ادوین؛ *سبایی مابعدالطبیعی علوم نوین*؛ ترجمه عبدالکریم سروش؛ تهران، شرکت انتشارات علمی و فرهنگی، ۱۳۶۹
- الکساندر، کریستوفر؛ *معماری و راز جاودانگی: راه بی زمان ساختن*؛ ترجمه مهرداد قیومی بیدهندی؛ تهران، انتشارات دانشگاه شهید بهشتی، ۱۳۸۱
- الکساندر، کریستوفر؛ *سرشت نظم*؛ ترجمه رضا سیروس صبری و علی اکبری؛ تهران، انتشارات پرهام نقش، ۱۳۹۰
- باشلار، گاستن؛ *بوطیقای فضا*؛ ترجمه مریم کمالی و محمد شیربچه؛ تهران: روشنگران و مطالعات زنان، چاپ اول ۱۳۹۱
- بورکهارت، تیتوس؛ *هنر مقدس اصول و روش ها*؛ ترجمه جلال ستاری؛ تهران: سروش ۱۳۷۶
- بهشتی، محمدرضا؛ «سراغاهای سوبزکتیویسم در فلسفه و هنر»؛ نشریه فلسفه دانشگاه تهران، ش ۱۱، بهار و تابستان ۱۳۸۵
- پازوکی، شهرام؛ «تاریخگیری و نسبت آن با بنیادهای نظری تاریخ هنر»؛ خیال، ش ۱۰، تابستان ۱۳۸۳
- پالاسما، یوهانی. *دست متفکر، حکمت وجود متجسد در معماری*. ترجمه علی اکبری. تهران: انتشارات پرهام نقش، ۱۳۹۲
- پالاسما، یوهانی. *چشمان پوست، معماری و ادراکات حسی*. ترجمه رامین قدس. تهران: انتشارات پرهام نقش، ۱۳۹۰
- پرتوی، پروین؛ *بدینار شناسی مکان*؛ تهران: فرهنگستان هنر، چاپ اول ۱۳۸۷
- جمعی از نویسندگان زیر نظر دکتر هادی ندیمی و دکتر محمد رضا اولیاء. *رواقی نظر: ده مقاله در معماری*. تهران: فرهنگستان هنر ۱۳۹۳
- کریبر، لئون. *معماری اختیار یا سرنوشت*. ترجمه گروه مترجمان زیر نظر مهرداد قیومی بیدهندی. تهران: روزنه، ۱۳۸۹
- گنون، رنه. *بحران دنیای متجدد*؛ ترجمه حسن عزیزی؛ تهران: حکمت ۱۳۸۷
- گنون، رنه. *سیطره کمیت و علائم آخرالزمان*؛ ترجمه علیمحمد کاردان؛ تهران: مرکز نشر دانشگاهی ۱۳۸۹

- گیدئون، زیگفرید. فضا، زمان، و معماری: رشد یک سنت جدید. ترجمه منوچهر مزینی. تهران: انتشارات علمی فرهنگی، ۱۳۹۲.
- لنگ، جان. آفرینش نظریه معماری. ترجمه علیرضا عینی فر. انتشارات دانشگاه تهران.
- ندیمی، هادی. کلک دوست: ده مقاله در هنر و معماری. اصفهان: سازمان فرهنگی تفریحی شهرداری اصفهان، ۱۳۸۵
- نوربرگ-شولتز، کریستین: معماری: معنا و مکان؛ ترجمه ویدا نوروز برازجانی؛ تهران: نشر جان جهان، چاپ اول ۱۳۸۲
- نوربرگ-شولتز، کریستین: معنا در معماری غرب؛ ترجمه مهرداد قیومی بیدهندی؛ تهران: فرهنگستان هنر، چاپ اول ۱۳۸۶
- نوربرگ-شولتز، کریستین: معماری: حضور، زبان و مکان؛ ترجمه علیرضا سید احمدیان؛ تهران: نشر نیلوفر، چاپ دوم ۱۳۸۷
- نوربرگ-شولتز، کریستین: مفهوم سکونت به سوی معماری تمثیلی؛ ترجمه محمود امیر یاراحمدی؛ تهران: نشر آگه ۱۳۸۱
- نوربرگ-شولتز، کریستین: روح مکان به سوی پدیدارشناسی معماری؛ ترجمه محمدرضا شیرازی؛ تهران: نشر رخ داد نو، چاپ اول ۱۳۸۸
- هایدگر، مارتین؛ سرانغاز کارهتری؛ ترجمه پرویز ضیاء شعبانی؛ تهران: هرمس، چاپ اول ۱۳۷۹

- Alexander, C., et al. *A Pattern Language*, Oxford University press, London. 1977
- Alexander, C., et al. *The Nature of Order: An Essay on the Art of Building and the Nature of the Universe*, 2002-2004 . Vol 1
- Alexander, C., et al. *The Timeless Way of Building*, Oxford University press, London. 1979
- Alexander, C., et al. *The Battle for the Life and Beauty of the Earth: A Struggle between Two World-Systems*
- Braham William W . *Rethinking Technology: A reader in Architecture Theory*. Routledge 2007
- Conrads Ulrich (ed.), *Programmes and Manifestoes on 20th Century Architecture*, Lund Humphries, London, 1970.
- Conway, Hazel & Roenisch, Rowan; *Understanding Architecture, An introduction to architecture and architectural history*; New York: Routledge; 2006-2007
- Crysler C. Greig. *The SAGE Handbook of Architectural Theory*
- Forty, Adrian; 2000; *Words and buildings: A Vocabulary of Modern Architecture*; London: Thames & Hudson Ltd.
- Hale, Jonathan A. *Building Ideas: An introduction to Architectural Theory*. WILEY. 2000.
- Hays, K. Michael. *Architecture Theory since 1968*. Cambridge: MIT Press, 1998. ISBN 0-262-58188-4
- Hight, Christopher , *Architectural Principles In The Age Of Cybernetics*
- Jencks Charles and Karl Kropf (eds), *Theories and Manifestoes of Contemporary Architecture*, Academy Editions, London, 1997.
- Johnson, Paul Alan. *The Theory of Architecture: Concepts Themes & Practices*. Wiley. 1994
- Krufft. Hanno-Walter. *A history of architectural theory: from Vitruvius to the present*. Princeton Architectural Press, 1994. ISBN 1-56898-010-8
- Leach, Neil. *Rethinking Architecture: A reader in Cultural Theory*. Routledge, 1997.
- Joan Ockman (ed.), *Architecture Culture 1943-1968: A Documentary Anthology*, Rizzoli, New York, 1993.
- Mallgrave, Harry F, *An Introduction to Architectural Theory: 1968 to the present*. Wiley-Blackwell Press, 2011
- Mallgrave, Harry F, *Modern Architectural Theory: A Historical Survey, 1673-1969*. Cambridge University Press, 2005. ISBN 0-521-79306-8

- Nesbitt, Kate. *Theorizing a New Agenda for Architecture: An Anthology of Architectural Theory*. Princeton Architectural Press, 1996. ISBN 1-56898-054-X
- Perez-Gomez, Alberto. *Architecture and the crisis of Modern Science*. Cambridge, Mass: MIT Press, 1988.
- Perez-Gomez, Alberto. *Built Upon Love: Architectural Longing after Ethics and Aesthetics*. Massachusetts Institute of Technology.2006
- Perez-Gomez, Alberto. *Timely Meditations (Selected Essays on Architecture)*. Montreal: RightAngle International, 2016.
- Robinson, Sarah. *Mind in Architecture: Neuroscience, Embodiment, and the Future of Design*
- Salingaros, Nikos. "A Theory of Architecture". Umbau-Verlag, 2006. ISBN 3-937954-07-4
- Smith Korydon H. *Introducing Architectural Theory: Debating a Discipline*. Routledge, 2012
- Swaffield, Simon, *Theory In Landscape Architecture*. University of Pennsylvania Press.2002
- Vitruvius, Translation: Morris Hicky Morgan (1960). *The Ten Books On Architecture*. Dover Publications.

موعدا ارائه درس: نیمسال سوم	نام درس: (تدقیق پرسش‌های پژوهش و تعیین چارچوب نظری رساله (ویژه ۲)	
	تعداد واحد: ۳ واحد نوع واحد: نظری	ساعات کلاس در هفته: ۳ ساعت

هدف

درس پیش رساله ۲ (تدقیق پرسش‌های تحقیق و تعیین چارچوب نظری رساله) ناظر بر محوربندی موضوع کلان در حوزه پژوهش، دستیابی به سوالات کلیدی، تبیین مسئله پژوهش و چارچوب نظری رساله است.
مباحث: در این درس دانشجو زیر نظر استاد راهنما موارد زیر را انجام می‌دهد.
مرور منابع خاص مرتبط با موضوع رساله
تدقیق پرسش‌های تحقیق و تعیین چارچوب نظری رساله

روش

پژوهش با راهنمایی استاد راهنمای دانشجو

روش ارزیابی دانشجو

مدیریت فرایند پژوهش و گزارش مکتوب دانشجو ناظر بر تبیین مسئله و چارچوب نظری رساله است.

منابع

متناسب با موضوع رساله هر دانشجو با کمک استاد راهنما جستجو خواهد شد

منابع اصلی: از آنجا که درس ویژه ناظر بر حوزه پژوهشی و تحصیلی خاص هر دانشجو است منابع درس، متناسب با حوزه پژوهشی هر دانشجو با کمک استاد راهنمای وی جستجو خواهد شد.

منابع عمومی:

- ALEXANDER, CH. (1984): *THE SEARCH FOR A NEW PARADIGM IN ARCHITECTURE*, DRIEL, BOSTON.
- GLASER, B. & STRAUSS, A. (1967): *THE DISCOVERY OF GROUNDED THEORY, STRATEGIES FOR QUALITATIVE RESEARCH*, ALDINE, CHICAGO.
- GLASER, B. (1993): *THEORETICAL SENSITIVITY*, HILL VALLEY, CA.
- REYNOLDS, P.D (1971): *A PRIMER IN THEORY CONSTRUCTION*, THE BOBBS-MERRILL COMPANY, INC., U.S.A.
- STRAUSS, A. & CORBIN, J. (1998): *BASICS OF QUALITATIVE RESEARCH; TECHNIQUES AND PROCEDURES FOR DEVELOPING GROUNDED THEORY*, 2nd EDITION, SAGE, THOUSAND OAKS, CA.
- VENTURY, K. (1966): *COMPLEXITY & CONTRADICTION IN ARCHITECTURE*, MUSEUM OF MODERN ART, NEW YORK.
- Creswell, John W. and Vicki L Plano Clark, (2011): *Designing and Conducting Mixed method Research*, USA, Sage Publications.
- Silverman, David, (2006), *Interpreting Qualitative Data (3rd Edition)*, Method for Analyzing Talk, Text and Interaction, Sage Publication, London

موعد ارائه درس: ____	نام درس: رساله	
	ساعات کلاس در هفته: _ ساعت	تعداد واحد: ۱۸ واحد نوع واحد: نظری

هدف

رساله دکتری معماری علاوه بر آنکه در مقام نتیجه تحقیق، می‌تواند بر مجموعه دانش معماری بیفزاید، بهترین ابزار برای سنجش تحقق چنین ویژگی‌هایی در دانش‌آموخته دکتری معماری است.

روش

موضوع رساله دکتری معماری طیفی گسترده را، از موضوعات تجربی و مرتبط با علوم معماری گرفته تا حوزه‌های نظری محض، در بر می‌گیرد. موضوع رساله ممکن است یکسره در حیطه رشته معماری، یا میان‌رشته‌ای باشد. آنچه پیوند رساله با معماری را روشن می‌کند نسبت آشکار آن با دامنه متنوع اموری است که به تصرف انسان در طبیعت برای ایجاد مکان مصنوع مربوط می‌شود. این دامنه مجموعه‌ای از امور ذهنی و عینی را در بر می‌گیرد. ماهیت تحقیق رساله ممکن است تتبع و تفحص، گردآوری و سامان‌دهی اطلاعات و تبدیل اطلاعات به دانش و معرفت معماری، سنجش نظریه‌ها و روش‌ها و بسط آنها، یا پیش نهادن نظریه‌های نو باشد. رساله دکتری معماری در هر جای این طیف گسترده و متنوع قرار گیرد، در صورتی پذیرفتنی است که با نیازهای جامعه ایرانی پیوند داشته باشد. به‌علاوه، تحقیق دوره دکتری حتی اگر از نظر مبنای نظری یا روشی یا پیشینه تحقیق متأثر از یافته‌های جوامع و فرهنگ‌های دیگر باشد، جهت‌گیری آن باید به سمت حل معضلی نظری یا عملی از معماری ایران باشد. نوآوری، انسجام درونی، روشن بودن پرسش تحقیق، پیوند تحقیق با مجموعه معرفت انسانی در حوزه ذیربط، سیر منطقی، و زبان روشن و پیراسته از دیگر ویژگی‌های حداقلی رساله دکتری معماری است.

روش ارزیابی دانشجو

بر اساس نظر هیئت داوران در جلسه دفاع رساله.

